

**SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 7/2004 vp**

Hallituksen esitys biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen liittyvän Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

Ympäristövaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 27 päivänä huhtikuuta 2004 lähettäessään hallituksen esityksen biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen liittyvän Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta (HE 52/2004 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi ympäristövaliokuntaan samalla määrännyt, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava asiasta lausunto ympäristövaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yksikön päällikkö Päivi Kaukoranta, ulkoasiainministeriö
- pääsihteeri Irma Salovuori, sosiaali- ja terveysministeriö, geenitekniikan lautakunta
- neuvotteleva virkamies Matti Oivukkamäki, kauppa- ja teollisuusministeriö
- ylitarkastaja Jyrki Pitkjäärvi, ympäristöministeriö
- puheenjohtaja Hannes Tuohiniitty, Kansalaisten Bioturvayhdistys.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Montrealissa, Kanadassa tammikuussa 2000 tehdyn biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen liittyvän Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjan.

Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirjan tavoitteena on ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti vaikuttaa siihen, että nykyaikaisella biotekniikalla muunnettuja eläviä organismeja siirretään, käsitellään ja käytetään tavalla, joka ei aiheuta haittaa luonnon monimuotoisuudelle ja

sen kestäväälle käytölle. Pöytäkirjassa otetaan huomioon myös ihmisen terveydelle aiheutuvat riskit ja kiinnitetään erityisesti huomiota valtioiden rajat ylittäviin organismien siirtoihin. Ihmiselle tarkoitetut muuntogeenisiä organismeja sisältävät lääkkeet eivät kuulu pöytäkirjan soveltamisalaan.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta.

Pöytäkirja on tullut kansainvälisesti voimaan syyskuussa 2003. Pöytäkirja tulee Suomen osalta voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä Suomen hyväksymiskirjan tallettamisesta lukien. Esitykseen sisältyvät lait ovat tarkoitetut

tulemaan voimaan tasavallan presidentin ja valtioneuvoston asetuksilla säädettävänä ajankohdantana samaan aikaan kun pöytäkirja tulee Suomen osalta voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Valiokunta toteaa, että pöytäkirjassa määritellään eriytetyt menettelytavat sen mukaan, onko kysymyksessä muuntogeenisten organismien ympäristöön levittäminen, käyttö elintarvikkeena, rehuna tai jatkojalostukseen vai suljettu käyttö. Pöytäkirja luo tosiasioihin perustuvan ennakkosuostumusmenettelyn, joka pyrkii takaamaan sen, että osapuolilla olisi käytettävissä riittävät tiedot muuntogeenisistä organismeista ja niiden vaikutuksista tehdessään päätöksiä niiden maahantuonnin sallimisesta. Kaikista siirrettävistä muuntogeenisistä organis-

meista on tehtävä riskinarviointi, jossa otetaan huomioon myös riskit ihmisten terveydelle.

Saadun selvityksen mukaan pöytäkirja ei aiheuta Suomen osalta suuria muutoksia sääntelyssä, koska Euroopan yhteisön ja Suomen säännökset täyttävät hyvin pöytäkirjan vaatimukset. Tarvittavat muutokset geeniteknikkalakiin ovat parhaillaan eduskunnan käsiteltävinä erikseen annetun hallituksen esityksen yhteydessä (HE 42/2004 vp).

Lausunto

Lausuntonaan sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää

että ympäristövaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Valto Koski /sd
jäsen. Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löfv /r
Aila Paloniemi /kesk
Leena Rauhala /kd

Juha Rehula /kesk
Paula Risikko /kok
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /vihr
Erkki Virtanen /vas
Tuula Väättäinen /sd
vjäs. Jaana Ylä-Mononen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.